

Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot neurosjukvård

Neurosjukvården har likt andra områden behov av specialistkunskaper, vilket också innefattar omvårdnaden. Det har under många år efterfrågats en specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot neurosjukvård, men detta har av olika skäl varit svårt att genomföra. Det är därför väldigt glädjande att utbildningen har kommit på plats, att den ges för tredje året i rad och att de första specialistsjuksköterskorna nu är klara och arbetar i den kliniska vården!

VARFÖR BEHÖVS UTBILDNINGEN?

Att vårda en person med neurologisk sjukdom eller skada är ofta komplext och det krävs att samtliga professioner har en gedigen kunskap i ämnet. Med den utveckling som sker inom neurosjukvården är det nödvändigt att det också finns specialinriktade sjuksköterskor med särskilda kunskaper inom neurosjukvård och omvårdnad.

Utbildningen till legitimerad sjuksköterska ger en bred och gedigen kunskap på grundnivå. Samtidigt är det viktigt att arbetsgivare och medarbetare känner till att grundutbildningen inom neurosjukvård ofta är relativt begränsad på de olika lärosätena i Sverige. För att kunna bedriva den komplexa omvårdnad som det många gånger handlar om inom neurosjukvården, är det nödvändigt att sjuksköterskor har fördjupad kunskap om neurologisk sjukdom och skada och hur vård till dessa patienter kan ges utifrån ett personcentrerat och

säkert förhållningssätt, något som inte ryms inom dagens grundutbildning. Specialistsjuksköterskeutbildningen kan möjliggöra detta.

Förstås finns många sjuksköterskor inom neurosjukvården som genom klinisk erfarenhet och genom att ha deltagit i olika kurser har god kunskap och stor yrkesskicklighet. Samtidigt har utvecklingen inom neurosjukvården gått snabbt framåt och det har under många år funnits en klinisk efterfrågan, från såväl sjuksköterskor som arbetsgivare, av en mer sammanhållen formell utbildning där specialistkompetens kan införskaffas. Detta för att en mer säker vård ska kunna ges, för utvecklingen av yrkesrollen och för att sjuksköterskor ska få en formell kompetens med en akademisk förankring att stå på. Det ligger ett ansvar inom professionen att kontinuerligt införskaffa sig ny kunskap och att kunna söka och bedöma vetenskaplig litteratur inom sitt område. Genom spe-

Det ligger ett ansvar inom professionen att kontinuerligt införskaffa sig ny kunskap och att kunna söka och bedöma vetenskaplig litteratur inom sitt område.

cialistutbildningens upplägg, med en blandning av teori och verksamhetsförlagd utbildning och lärare som både arbetar kliniskt och bedriver forskning, ökar möjligheten att uppfylla detta behov.

Mål för utbildningen har varit att sjuksköterskorna ska få fördjupade kunskaper inom neurosjukvård i relation till omvårdnad som de kan använda i sitt kliniska arbete samtidigt som de också får en ökad akademisk kunskap för att

lättare kunna genomföra utvecklingsarbeten, värdera forskning samt få behörighet till fortsatta forskningsstudier.

EN UTBILDNING I SAMVERKAN

Utifrån dessa premisser påbörjades ett samverkansarbete mellan Institutionen för vårdvetenskap och hälsa och Institutionen för neurovetenskap och fysiologi vid Göteborgs universitet. Ledningen för neurosjukvården vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset var också drivan-

de i frågan vilket ökade möjligheterna att genomföra utbildningen och att knyta såväl kliniker som forskare till utbildningen.

Det finns en nationell relevans att sjuksköterskor från hela landet och från olika områden inom neurosjukvården ska kunna gå utbildningen. Det har därför varit viktigt att utforma den utifrån ett vårdkedjeperspektiv och utifrån teamarbete med inriktning mot omvårdnad. Det har visat sig ge en syner-

giefteffekt med ökad kunskap om och förståelse för såväl den egna professionen som andra professioner. De sjuksköterskor som nu går utbildningen arbetar inom verksamhetsområden såsom neurokirurgi, neurologi, stroke, rehabilitering och hemsjukvård. Utbildningens olika kurser gör att de får kunskap från akut neurosjukvård till rehabilitering. Eftersom teamarbetet är så avgörande för en god och säker vård inom neurosjukvården har utbildningen också ett tvärvetenskapligt fokus och såväl studenter och kursledning som föreläsare och seminarieledare kommer från olika discipliner och representerar olika professioner.

Institutionen för vårdvetenskap och hälsa ansvarar för specialistutbildningen och specifikt för introduktionskursen, den kliniska kursen, vetenskaplig metod och uppsatsarbetet medan utvecklingsenheten vid Institutionen för neurovetenskap och fysiologi ansvarar för de neurologiskt inriktade kurserna. Utvecklingsenheten har sedan 1990-talet bedrivit kurser inom neurosjukvård på såväl grund- som avancerad nivå vilket har bidragit stort till att utformningen av specialistsjuksköterskeprogrammet har blivit så bra. Eftersom utvecklingsenhetens kurser också ges som uppdragsutbildning och är tvärprofessionella, deltar olika professioner och det är också möjligt för en sjuksköterska som har gått dessa kurser tidigare att vid ett senare tillfälle söka till specialistsjuksköterskeutbildningen och få kurserna tillgodoräknade.

Arbetet med att driva igenom utbildningen tog cirka två år och hösten 2019 påbörjade de första specialistsjuksköterskestudenterna sin utbildning. Intag sker varje hösttermin och nu har den tredje omgången startat med flest deltagare hittills.

SPECIALISTUTBILDNINGENS INNEHÅLL

Utbildningen omfattar två års studier på halvfart (60 högskolepoäng) och ges delvis på campus och delvis på distans. Den innefattar också mycket självständiga studier. Detta upplägg möjliggör att studenter från hela landet kan gå utbildningen och vi har hittills haft deltagare från Umeå i norr till Malmö i söder.

Ansökning sker via www.antagning.se mellan datumen 15/2–15/3.

Detta upplägg möjliggör att studenter från hela landet kan gå utbildningen och vi har hittills haft deltagare från Umeå i norr till Malmö i söder.

Utbildningen ger en dubbelexamen där studenten får en akademisk yrkesexamen som specialistsjuksköterska med inriktning mot neurosjukvård och en magisterexamen i omvårdnad. Målet är att specialistsjuksköterskan efter utbildning ska:

- kunna genomföra avancerad bedömning, vårdplanering, stöd till egenvård och uppföljning av personer med neurologisk sjukdom eller skada.
- utifrån kunskap om neurologisk sjukdom eller skada och utifrån ett personcentrerat förhållningssätt, självständigt och i samverkan med patienter och närstående, identifiera, bedöma och hantera komplexa vårdsituationer.
- utöva ett pedagogiskt ledarskap, samordna åtgärder inom verksamhetsområdet, samt utveckla samverkan med patienter, närstående, personal inom området såväl som med andra professioner.

KUR SINNEHÅLL FÖR DE OLIKA TERMINERNA.

Den valfria kursen under termin 2 kan läsas på någon av institutionerna ovan eller vid annat lärosäte. Exempel på

kurser vid Institutionen för neurovetenskap och fysiologi som är av relevans är sjukdomsspecifika kurser i exempelvis Epilepsi för barn och vuxna, Hjärntumörer, MS, Neuromuskulära sjukdomar för barn och vuxna, Fortsättningskurs i stroke eller Parkinson och atypisk parkinsonism. På Institutionen för vårdvetenskap och hälsa kan man välja att läsa kurser om exempelvis Ledarskap och lärande eller Palliativ vård tillsammans med andra specialistprogram, men uppgifter och examinationer utgår från den specifika inriktningen så att man där får in ämnet neurosjukvård.

FÖRSTA SPECIALISTSJUKSKÖTERSKORNA KLARA!

I våras examinerades de första specialistsjuksköterskorna med inriktning mot neurosjukvård i Sverige. Det firades med stor glädje hos både studenter och utbildningsansvariga från de båda institutionerna. Utbildningen fick mycket goda omdömen från studenterna och de beskriver att den har gett dem mer kunskap inom neurosjukvård och en bättre akademisk kompetens vilket i sin tur har ökat tryggheten i deras yrkesroll. De upplever sig ha lättare att argumentera för den omvårdnad som bedöms rele-

Termin 1	Specialistsjuksköterskans funktion med inriktning mot neurosjukvård 1,5 hp Akut neurosjukvård, 7,5 hp Stroke – ett interprofessionellt vårdprocessperspektiv 7,5 hp
Termin 2	Stroke – ett interprofessionellt vårdprocessperspektiv (forts) Klinisk fördjupning (VFU) 6 hp Valfri kurs med relevans för neurosjukvård 7,5 hp
Termin 3	Vetenskaplig metod 7,5 hp Examensarbete i omvårdnad med inriktning mot neurosjukvård 15 hp
Termin 4	Examensarbete i omvårdnad med inriktning mot neurosjukvård (forts) Rehabiliteringsmedicin med inriktning mot personer med neurologiska funktionshinder 7,5 hp

Utbildningen fick mycket goda omdömen från studenterna och de beskriver att den har gett dem mer kunskap inom neurosjukvård och en bättre akademisk kompetens vilket i sin tur har ökat tryggheten i deras yrkesroll.

vant för patienten, att de i praktiken nu kan arbeta utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt där de för samman teori och praktik lättare. Inte minst har de också fått ett stort utbyte av varandra utifrån att de både arbetar på vitt skilda arbetsplatser, från akutsjukvård till rehabilitering och hemsjukvård, och utifrån att de kommer från olika delar av landet vilket har gett en insyn i neurosjukvårdens förutsättningar nationellt.

Att kunna ta vara på den nya kunskapen är väldigt viktigt och ansvaret ligger både på specialistsjuksköterskan

och på arbetsgivaren. Eftersom det inte finns någon specifik arbetsbeskrivning rörande vad som bör innefatta specialistsjuksköterskans arbetsuppgifter är det upp till specialistsjuksköterskan och arbetsgivaren att tillsammans skapa relevanta uppgifter som gagnar vården, arbetsplatsen och som också ger stimulans och utveckling för specialistsjuksköterskan.

De färdiga examinerade specialistsjuksköterskorna arbetar nu delvis kliniskt och delvis har de blivit tilldelade andra arbetsuppgifter där de bland an-

nat ansvarar för olika förbättringsarbeten och för internutbildningar på avdelningen/mottagningen de arbetar på, ett par studenter har fått chefstjänster och någon arbetar på att få sin magisteruppsats publicerad i vetenskaplig tidskrift. På Sahlgrenska Universitetssjukhuset arbetar nu specialistsjuksköterskorna från de olika enheterna inom neurosjukvården gemensamt med att genomföra olika utbildningseftermiddagar för sjuksköterskor inom hela verksamheten med förhoppningen att stärka omvårdnaden och öka kunskapen inom neurosjukvård.

HEMSIDOR OCH KONTAKTUPPGIFTER
Ansökan till specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot neurosjukvård mellan 15/2–15/3:
www.antagning.se

Kontaktuppgifter för specialistsjuksköterskeutbildningen:
anneli.ozanne@gu.se

Hemsida för kurser vid utvecklingsenheten, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi, Göteborgs universitet:
www.gu.se/neurovetenskap-fysiologi/studera-hos-oss/uppdraagsutbildning

Kontaktuppgifter till utvecklingsenheten, Institutionen för neurovetenskap och fysiologi:
uppdraagsutbildning@neuro.gu.se eller
hanna.persson@neuro.gu.se

ANNELI OZANNE
Docent, lektor, inriktningsansvarig för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot neurosjukvård.
Institutionen för vårdvetenskap och hälsa, Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet.
Universitetssjukhusöversjuksköterska neurosjukvården, Sahlgrenska universitetssjukhuset.
anneli.ozanne@gu.se